

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра менеджменту, маркетингу та економіки**

**УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІЧНОГО
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЖИТОМИРСЬКИЙ
МАСЛОЗАВОД»)**

Виконала: ст. гр. МОФ–17м

Фальковська Анжела Станіславівна

Керівник: к.е.н., доцент Заюков І. В.

Вінниця - 2019

Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що перед Україною стоїть важливе стратегічне завдання соціально-економічного характеру – забезпечити розвиток національного капіталу. Досягти цього можна за умови ефективного управління капіталом як на макрорівні, так і на рівні окремого підприємства. Одним із важливих внутрішніх чинників підвищення ефективності кругообігу капіталу є узгодженість взаємодії складових, що утворюють його структуру та забезпечення ефективності його формування, використання і управління.

Об'єктом дослідження є процес управління капіталом підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні аспекти забезпечення розвитку системи управління капіталом підприємства на ПАТ «Житомирський маслозавод».

Метою магістерського дослідження є узагальнення теоретичних положень, аналіз і розробка практичних рекомендацій щодо забезпечення розвитку всіх складових капіталу підприємств харчової промисловості базуючись на прикладі ПАТ «Житомирський маслозавод».

Для досягнення мети в роботі поставлено й вирішено такі завдання:

- дослідити економічну природу дефініцій «капітал», «капітал підприємства», «власний і позиковий капітал» та систематизувати їх зміст базуючись на працях закордонних і вітчизняних вчених;
- розглянути теоретико-методологічні підходи до оцінки ефективності формування та використання капіталу ПАТ «Житомирський маслозавод»;
- сформулювати теоретичні основи управління капіталом підприємства;
- провести аналіз формування, використання та ефективності управління капіталом ПАТ «Житомирський маслозавод»;
- виявити фактори впливу на основні показники, що забезпечують розвиток системи управління капіталом ПАТ «Житомирський маслозавод»;
- побудувати матриці SWOT та PEST-аналізу для ПАТ «Житомирський маслозавод» та розробити пріоритети його розвитку;
- запропонувати бізнес-пропозицію щодо покращення якості виробництва продукції як детермінанти підвищення ефективності управління капіталом на ПАТ «Житомирський маслозавод»;
- розробити рекомендації щодо оптимізації структури капіталу як фактору підвищення ефективності його управління для ПАТ «Житомирський маслозавод».

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та розв'язання поставлених у роботі завдань було використано: *структурно-логічний аналіз* – для формування логіки та побудови структури дослідження; *графічний* – для наочного зображення статистичного матеріалу і схематичного подання основних теоретичних та практичних положень магістерської роботи; *теоретичне узагальнення та історико-економічний аналіз* – для визначення сутності капіталу підприємства; *системний підхід, методи аналізу й синтезу* – для розкриття структури, організації та властивостей системи «капітал підприємства», а також для обґрунтування базисних положень управління капіталом підприємства; *теоретичне узагальнення та системно-структурний аналіз* – для формування сукупності показників оцінки й аналізу капіталу товариства; *статистичний аналіз* – для виявлення факторів впливу на функціонування капіталу; *SWOT та PEST-аналіз* – для аналізу сильних і слабких сторін, можливостей та загроз. Крім того, для здійснення оцінки варіантного аналізу була використана комп'ютерна програма **Project Expert 6.1**.

Наукова новизна одержаних результатів:

- систематизовано визначення поняття «*капітал підприємства*», що на відміну від існуючих, враховує не тільки накопичені у різних формах економічних благ (фінансові, фізичні, інтелектуальні), які залучаються власниками в господарську діяльність для отримання доходу, але і соціального ефекту, базуючись на принципах «власності», «позиковості», «ефективності», «соціальної відповідальності і діалогу»;
- набула подальшого розвитку структурно-логічна схема управління капіталом підприємства, яка на відміну існуючих, враховує галузеві фактори впливу: економічні, соціально-демографічні, політичні, географічні та базується на постановці управлінської проблеми, розробки управлінського рішення його реалізації та контролю на основі побудови матриці SWOT та PEST-аналізу, що дає можливість визначити стратегічні напрямки діяльності підприємства та підвищити ефективність управління капіталом в цілому;
- запропоновано та апробовано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління капіталом ПАТ «Житомирський маслозавод», зокрема за рахунок:
 - застосування методичного інструментарію оптимізації структури капіталу, що дозволило визначити такі значення структурних елементів капіталу, що задовольняють ряду обмежень, за яких досягається максимальне значення чистого прибутку за відповідного рівня рентабельності або мінімального значення середньозваженої вартості капіталу підприємства за оптимальних витрат на обслуговування всіх джерел фінансування активів;
 - реалізації інноваційної ідеї (на основі застосування програмного продукту Project Expert 6.1 – забезпечення власних потреб в високоякісній молочній сировині, що дозволило забезпечити ріст вартості капіталу, підвищити рівень рентабельності (власного і сукупного капіталу; рентабельності обороту і продукції; чистого прибутку на одну акцію), продуктивності праці працівників тощо.

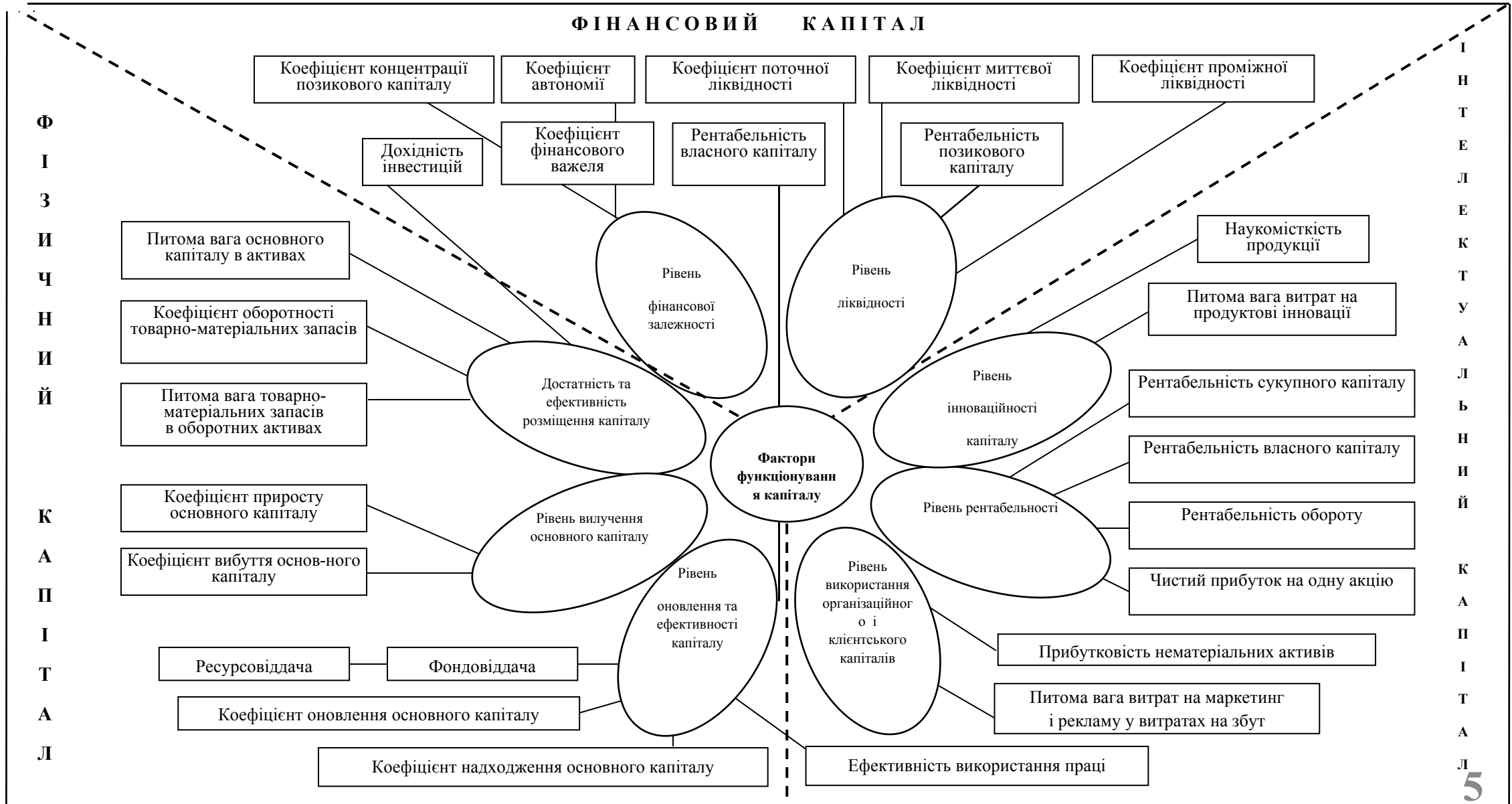
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ І УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

- Як визначено в магістерській роботі, нині існує багато відмінностей в трактуванні понять «капітал», «капітал підприємства», «власний капітал», «позиковий капітал». Проаналізувавши ці визначення автор прийшов до висновку, що в цілому всі науковці сходяться на думці, що головним компонентом цих визначень є його *здатність приносити дохід: власнику, працівникам, суспільству в цілому*.
- Ключовим поняттям «капіталу підприємства» є те, що він є основою організації бізнесу; основним фактором виробництва; джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, що в кінцевому підсумку приносить дохід; основою формування оборотних і необоротних активів; головним джерелом доходу власників, найманих працівників та бюджету; головним вимірником ринкової вартості підприємства.
- З урахування цього, було систематизовано визначення терміну «капітал підприємства», що на відміну від існуючих, враховує не тільки накопичені у різних формах економічних благ (фінансові, фізичні, інтелектуальні), які залучаються власниками в господарську діяльність для отримання доходу, але і соціального ефекту, базуючись на принципах «власності», «позиковості», «ефективності», «соціальної відповідальності і діалогу»;
- В роботі **проаналізовано зміст власного та позикового капіталу**. Зроблено важливий висновок, що власний капітал є основою ефективного функціонування підприємства, незалежності та стабільності його розвитку. Для цього необхідно знайти «**золоту середину**», тобто раціональне співвідношення між власним і позиковим капіталом. Від цього залежить ефективність управління капіталом підприємства.
- Узагальнення власного капіталу і позикового капіталу дало можливість систематизувати ці визначення. Так, в широкому розумінні під **власним капіталом** можна розуміти: *«власні ресурси підприємства інвестовані ним з метою отримання прибутку, виплат дивідендів та забезпечення його стабільного розвитку в майбутньому»*; під **позиковим капіталом**: *«позикові ресурси підприємства, які залучаються на короткострокову, середньострокову, або довгострокову перспективу з метою отримання прибутку базуючись на принципах зворотності та платності у розмірі процентів до суми запозичень»*.

СХЕМА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ СКЛАДОВИХ, ПОКАЗНИКІВ І ФАКТОРІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ОЦІНКИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

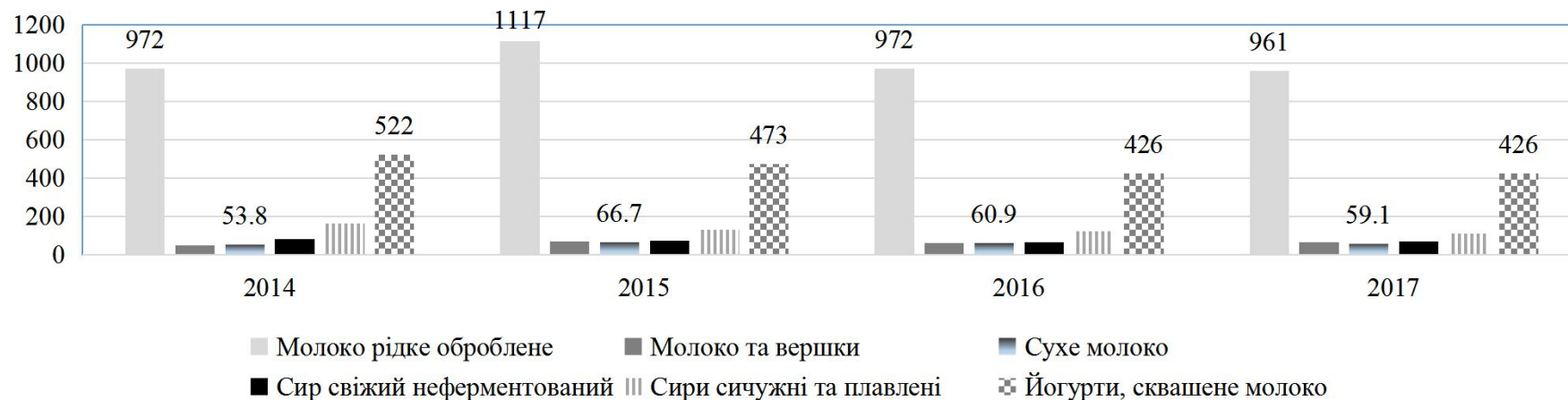

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ ГАЛУЗЕВИХ ФАКТОРІВ

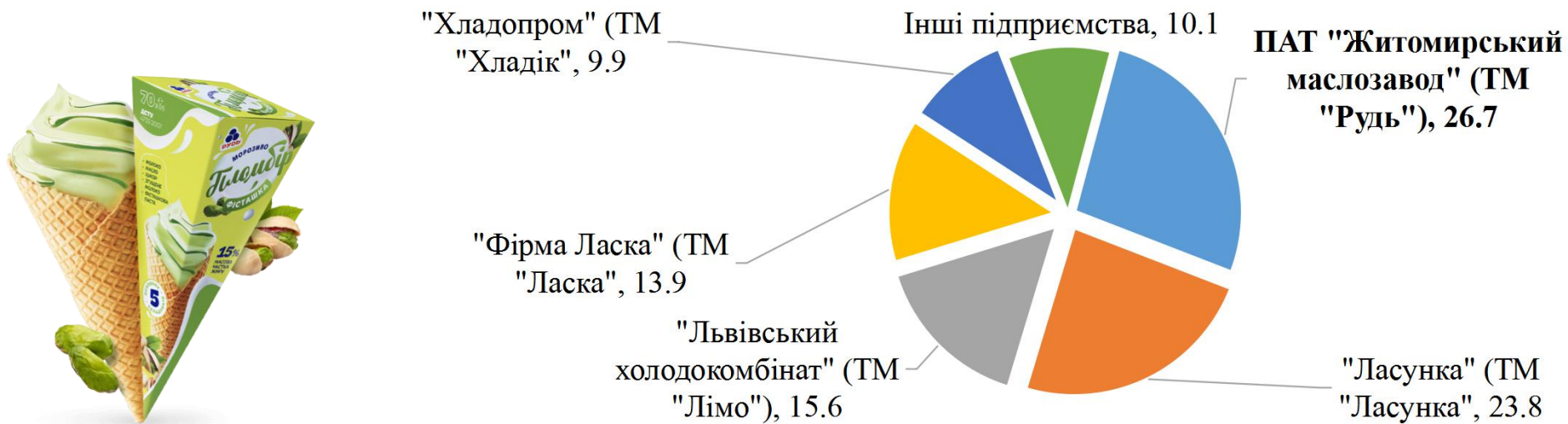

2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

ВИРОБНИЦТВО МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ, ТИС. ТОН.

СТРУКТУРА ЛІДЕРІВ-РИНКУ МОРОЗИВА ТА ЗАМОРОЖЕНИХ ПРОДУКТІВ УКРАЇНИ, % (дані на 01.2018 р.)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

- створено в 1981 році (Державне підприємство «Житомирський маслозавод»);
- у 1995 році Відкрите акціонерне товариство «Житомирський маслозавод» (ВАТ «Житомирський маслозавод»);
- у 2010 року Публічне акціонерне товариство «Житомирський маслозавод» (ПАТ «Житомирський маслозавод»);
- організаційна структура управління є лінійно-функціонального типу;
- входить в асоціацію українських виробників «Морозиво і заморожені продукти» (є членом об'єднання з 2001 р.), а його Голова правління є Головою Спостережної ради Асоціації;
- головний продукт виробництва – морозиво, Товариство також виробляє високоякісне вершкове масло, сухе знежирене молоко, вершки, сметану, пастеризоване і пряжене молоко, кефір, ряжанку, фруктові йогурти, глазуровані сирки, заморожені суміші, гриби, овочі та ягоди.

АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВАРИСТВА

Показники тис. грн.	Роки						Відхилення, %	
	2015	%	2016	%	2017	%	2017-16 р.	2017-15 р.
Зареєстрований (пайовий капітал)	5341	0,95	5341	0,77	5341	0,65	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	559291	99,05	694506	99,23	818273	99,35	+17,82	+46,31
Всього власний капітал	564632	100	699847	100	823614	100	+17,69	+45,87
Всього капітал підприємства	683359	100	919806	100	1344984	100	+46,23	+96,82
Питома вага власного капіталу в загальній структурі капіталу	–	82,63	–	76,09	–	61,24	-6,54	-14,85

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Загальна зміна темпів зростання власного капіталу становить в 2015–2016 рр.:

$$\Delta_{\text{вк}2016} = 14,547 - 11,304 = 3,243\%$$

У тому числі за рахунок зміни:

- рентабельності обороту (1): $13,979 - 11,304 = +2,675\%$,
- оборотності капіталу (2): $12,970 - 13,979 = -1,009\%$,
- мультиплікатора капіталу (3): $13,264 - 12,970 = 0,294\%$,
- частки капіталізованого прибутку в загальній сумі чистого прибутку (4):

$$\Delta_{\text{чп}2016} = 14,547 - 13,264 = +1,283\%.$$

Загальна зміна темпів зростання власного капіталу становить в 2016–2017 рр.:

$$\Delta_{\text{вк}2017} = 12,208 - 14,57 = -2,33\%$$

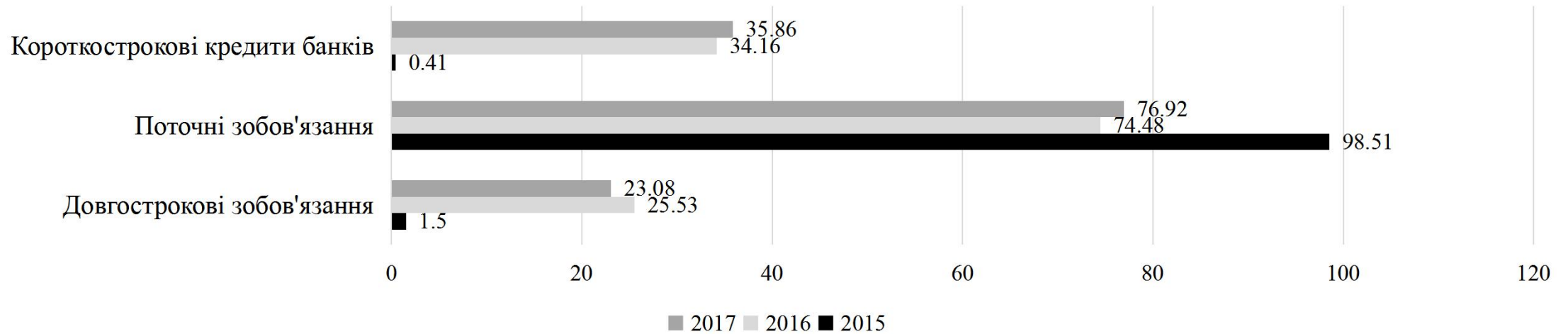
У тому числі за рахунок зміни:

- рентабельності обороту (1): $12,164 - 14,547 = -2,383\%$
- оборотності капіталу (2): $11,069 - 12,164 = -1,095\%$,
- мультиплікатора капіталу (3): $16,278 - 11,069 = +5,209\%$,
- частки капіталізованого прибутку в загальній сумі чистого прибутку (4):

$$\Delta_{\text{чп}} = 12,208 - 16,278 = -4,07\%.$$

ДИНАМІКА ТА СТРУКТУРА ФОРМУВАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ В ЗАГАЛЬНІЙ СТРУКТУРІ КАПІТАЛУ, %

ТРИВАЛІСТЬ ОБОРОТУ (ПОГАШЕННЯ) КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ, днів

$$TO_{\text{кзд}2015} = (123645 \cdot 360) : (1161766 + 232353,2) = 31,92 \text{ дні.}$$

$$TO_{\text{кзд}2016} = (169343 \cdot 360) : (1326228 + 265245,6) = 38,30 \text{ дні.}$$

$$TO_{\text{кзд}2017} = (370664,5 \cdot 360) : (1438371 + 287674,2) = 77,31 \text{ дні.}$$

КОЕФІЦІЄНТ ПОТОЧНОЇ ЛІКВІДНОСТІ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

$$K_{\text{плз}2015} = (260934 - (48066 \cdot 2)) : 118727 = 1,388,$$

$$K_{\text{плз}2016} = (340320 - (75122 \cdot 2)) : 219959 = 0,86,$$

$$K_{\text{плз}2017} = (437051 - (186962 \cdot 2)) : 521370 = 0,121.$$

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНОГО КАПІТАЛУ (ОСНОВНИХ ФОНДІВ)

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення, %	
		2015	2016	2017	2017-16 р.	2017-15 р.
1	Середньорічна вартість основних фондів (ОФ) за первісною вартістю, тис. грн.	565917	690191,5	911514,5	+32,07	+61,07
2	Вартість реалізованої продукції, тис. грн.	1529184	1774311	1945225	+9,64	+27,21
3	Середньоспискова чисельність працівників, осіб	1095	957	856	-10,56	-0,21
4	Первісна вартість ОФ на кінець року, тис. грн.	633794	746589	1076440	+44,19	+69,84
5	Первісна вартість ОФ на початок року, тис. грн.	498040	633794	746589	+17,80	+49,91
6	Залишкова вартість ОФ, тис. грн.	371055	426317	671689	+57,56	+81,03
7	Вартість капіталу	683359	919806	1344984	+46,23	+96,82
8	Знос ОФ	262739	320272	404751	+26,38	+54,05
9	Первісна вартість введених в дію ОФ, тис. грн.	148097	147791	342837	+131,9	+131,5
10	Первісна вартість вибулих ОФ за рік, тис. грн.	12343	34996	12986	-62,90	+5,21
11	Чистий прибуток, тис. грн.	94336	135335	123940	-8,42	+31,39
12	Показники забезпеченості підприємства ОФ (р.1 : р. 2) (фондомісткість)	0,37	0,39	0,47	+20,52	+27,03
13	Фондоозброєність (р. 1 : р. 3)	516,82	721,20	1064,85	+47,65	+548,0
14	Коефіцієнт вартості ОФ в активах підприємства (р. 5 : р. 6)	0,543	0,464	0,499	+7,55	-8,11
15	Показники оцінки стану ОФ, коефіцієнт зносу	0,415	0,429	0,376	-0,12	-9,40
16	Коефіцієнт придатності ОФ	0,5850	0,571	0,624	+9,29	+6,67
17	Коефіцієнт оновлення ОФ (р. 9 : р. 4)	0,234	0,198	0,319	+61,12	+36,33
18	Коефіцієнт вибуття ОФ (р. 10 : р. 5)	0,025	0,056	0,017	-69,65	-32,00
19	Коефіцієнт приросту основних фондів (р.17 -18)	0,209	0,142	0,302	+112,7	+44,50
20	Показники оцінки ефективності використання ОФ, фондовіддача ОФ (р. 2 : р. 1)	2,702	2,570	2,134	-16,97	-21,03
21	Рентабельність ОФ (р. 11 : р. 1), %	16,67	19,61	13,60	-30,65	-18,42
22	Інтегральний показник економічної ефективності ОФ (корінь квадратний з добутку р. 20 та р. 21).	6,711	7,099	5,38	-24,22	-19,84

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення, %	
		2015	2016	2017	2017-16 р	2017-15 р
1	Вартість реалізованої продукції, тис. грн.	1529184	1774311	1945225	+9,64	+27,21
2	Середньорічна вартість оборотного капіталу (ОК), тис. грн.	246004,0	300627,0	388685,5	+29,30	+58,00
3	Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	133630	176082	197204	+12,00	+47,58
4	Середня величина дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, тис. грн.	101926	133041,5	171868,5	+29,19	+68,62
5	Рентабельність оборотних коштів (р. 3 : р. 2)	54,32	58,58	50,74	-13,39	-6,59
6	Коефіцієнт оборотності ОК (р. 1 : р. 2)	6,216	5,902	5,004	-15,22	-19,5
7	Коефіцієнт завантаженості обороту оборотними засобами (р. 2 : р. 1)	0,161	0,169	0,199	+17,76	+23,61
8	Оборотність оборотних засобів в днях (360: р.6)	57,92	60,99	71,94	+17,96	+24,21
9	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (р. 1 : р.4)	15,00	13,33	11,32	-15,08	-24,54
10	Тривалість періоду стягнення дебіторської заборгованості в днях (360 : р. 9)	24	27,01	31,80	+17,74	+32,50

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ НЕДОВИРОБЛЕНОЇ ПРОДУКЦІЇ ВІД УПОВІЛЬНЕННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ

$$\Delta E_{2016} = \frac{1774311}{360} \cdot (60,99 - 57,92) = 15130,93 \text{ тис. грн.},$$

$$\Delta E_{2016} = \frac{1945225}{360} \cdot (71,94 - 60,99) = 59167,26 \text{ тис. грн.}$$

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення, %	
		2015	2016	2017	2017-16 р.	2017-15 р.
1	2	3	4	5	6	7
1	Вартість реалізованої продукції, тис. грн.	1529184	1774311	1945225	+9,64	+27,21
2	Середньорічна вартість оборотного капіталу (ОК), тис. грн.	246004,0	300627,0	388685,5	+29,30	+58,00
3	Середньорічна сума капіталу, тис. грн.	641109	801582,5	1132395	+41,26	+76,63
4	Середньорічна вартість основних фондів (ОФ) за первісною вартістю, тис. грн.	565917	690191,5	911514,5	+32,07	+61,07
5	Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	133630	176082	197204	+12,00	+47,58
6	Чистий прибуток, тис. грн.	94336	135335	123940	-8,42	+31,39
7	Валовий прибуток, тис. грн.	367418	448083	506854	+13,11	+37,95
8	Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн.	517464	632239,5	761730,5	+20,48	+47,20
9	Середня сума операційного капіталу, тис. грн.	405960,5	495409,3	650100,0	+31,22	+60,13
10	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1242393	1505610	1571006	+4,34	+26,45
11	Частка операційного капіталу в загальній сумі капіталу ($\text{Ч}_{\text{ок}}$)	63,33	61,81	57,41	-7,118	-9,347
12	Рентабельність обороту ($R_{\text{об}}$), % (р. 7 : р. 1)	24,03	25,26	26,06	+3,167	+8,447
13	Коефіцієнт оборотності операційного капіталу ($P_{\text{ок}}$), (р. 1 : р. 9)	3,767	3,582	2,992	-16,47	-20,57
14	Рентабельність операційного капіталу ($R_{\text{ок}}$), % (р. 7 : р. 9)	90,49	90,45	77,97	-13,79	-13,79
15	Рентабельність сукупного капіталу (ВЕР), % (р. 6 : р. 3).	14,72	16,89	10,95	-35,17	-35,17
16	Рентабельність власного капіталу (ROE), % (р. 6 : р. 8)	18,23	21,41	16,27	-24,01	-10,75
17	Рентабельність продукції, % (р. 7 : р. 10)	29,57	29,76	32,26	+8,40	+9,09
18	Чистий прибуток на одну акцію (ERS), грн.	3,3854	4,8568	4,4478	-8,42	+31,38
19	Середньорічна кількість простих акцій, штук	27865000	27865000	27865000	0	0
20	Ціна однієї акції, грн.	18,57	22,68	27,33	+20,50	+47,17
21	Рентабельність оборотного капіталу, % (р.5:р.2)	54,32	58,57	50,74	-13,37	-6,591

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ

$$\Delta R_{\text{окзаг}2017} = R_{\text{окл}} - R_{\text{окл}} = 77,97 - 90,45 = -12,48,$$

у тому числі за рахунок зміни:

- а) коефіцієнта оборотності операційного капіталу:

$$\Delta R_{\text{оккоб}2017} = \Delta K_{\text{об}} \cdot R_{\text{об}} = (2,992 - 3,582) \cdot 25,26 = -14,903,$$

- б) рентабельності обороту:

$$\Delta R_{\text{ок}2017} = K_{\text{обл}} \cdot \Delta R_{\text{об}} = 2,992 \cdot (26,06 - 25,26) = +2,394.$$

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ СУКУПНОГО КАПІТАЛУ

$$\Delta \text{ЧП}_{2017} = \Pi_1 - \Pi_2 = 123940 - 135335 = -11395 \text{ тис. грн.}$$

у тому числі за рахунок зміни:

- а) середньорічної суми капіталу:

$$\Delta \text{KL}_{2017} = (1132395 - 801582,5) \cdot 0,1689 = +55874,23 \text{ тис. грн.}$$

- б) рентабельності сукупного капіталу:

$$\Delta R_{\text{ROA}2017} = 1132395 \cdot (0,1095 - 0,1689) = -67264,26 \text{ тис. грн.}$$

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

$$\Delta \text{ЧП}_{2017} = \Pi_1 - \Pi_2 = 123940 - 135335 = -11395 \text{ тис. грн.}$$

у тому числі за рахунок зміни:

- а) середньорічної суми власного капіталу:

$$\Delta \text{BK}_{2017} = (761730,5 - 632239,5) \cdot 0,2141 = +27718,4 \text{ тис. грн.}$$

- б) рентабельності власного капіталу:

$$\Delta R_{\text{BK}2017} = 761730,5 \cdot (0,1627 - 0,2141) = -39113,4 \text{ тис. грн.}$$

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ

$$\Delta \text{ЧП}_{2017} = \Pi_1 - \Pi_2 = 4,4478 - 4,8568 = -0,409 \text{ грн.}$$

у тому числі за рахунок зміни:

- а) поточної ціни однієї акції :

$$\Delta \text{BA}_{2017} = (27,33 - 22,68) \cdot 0,2141 = +0,9956 \text{ грн.}$$

- б) рентабельності власного капіталу:

$$\Delta R_{\text{BK}2017} = 27,33 \cdot (0,1627 - 0,2141) = -1,4047 \text{ грн.}$$

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення, %	
		2015	2016	2017	2017- 16 р.	2017- 15 р.
1	Вартість виробленої продукції, тис. грн. у тому числі:	1326242	1496648	1710494	+14,29	+28,97
2	Морозиво	895074	1034030	1258359	+21,69	+40,59
3	Продукція із незбираного молока	179943	214941	153568	-28,55	-14,66
4	Молоко охолоджене	145979	119836	139480	+16,39	-4,45
5	Інша молочна продукція	105246	127841	159087	+24,44	+51,16
6	Середньоспискова чисельність працівників	1095	957	856	-10,55	-21,83
7	Продуктивність праці одного працівника, тис. грн.	1211,18	1563,89	1998,24	+27,78	+64,98

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

$$\Delta Q_{2016} = Q_1 - Q_2 = 1496648 - 1326242 = +170406 \text{ тис. грн.}$$

у тому числі за рахунок зміни:

а) середньоспискової чисельності працюючих :

$$\Delta N_{2016} = (957 - 1095) \cdot 1211,18 = -167142,84 \text{ тис. грн.}$$

б) рентабельності власного капіталу:

$$\Delta Q_{2016} = 957 \cdot (1563,89 - 1211,18) = +337543,47 \text{ тис. грн.}$$

$$\Delta Q_{2017} = Q_1 - Q_2 = 1710494 - 1496648 = +213846 \text{ тис. грн.}$$

у тому числі за рахунок зміни:

а) середньоспискової чисельності працюючих :

$$\Delta N_{2017} = (856 - 957) \cdot 1563,89 = -157952,89 \text{ тис. грн.}$$

б) рентабельності власного капіталу:

$$\Delta Q_{2017} = 856 \cdot (1998,24 - 1563,89) = +371803,6 \text{ тис. грн.}$$

3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

МАТРИЦЯ SWOT-АНАЛІЗУ ДЛЯ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<p style="text-align: center;">1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Є визнаним лідером на ринку. 2. Застосування новітніх технологій. 3. Наявність висококваліфікованої команди . 4. Міцні партнерські зв'язки. 5. Наявність довгострокової стратегічної орієнтації 6. Широкий асортимент та планове оновлення асортименту продукції. 7. Раціональний розподіл ресурсів підприємства. 8. Потужна маркетингова підтримка. 9. Висока якість продукції. 10. Збільшення обсягу експорту продукції до 24 країн світу. 11. Розвиток соціальної інфраструктури. 12. Запровадження сучасної системи менеджменту та стандартів. 13. Наявність потужної мережі брендів («Ескімос», «Супер шоколад», «Імпреза», «Дитяче бажання», «Імперія», «Пустунчик», «Ice Land», «Хуторок», «Frenzy» та ін. 	<p style="text-align: center;">2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Посилення конкуренції на ринку морозива та заморожених продуктів. 2. Неоднозначна якість сировини, що постачається. 3. Залежність від кредитів банків. 4. Зменшення сировинної бази. 5. Висока собівартість продукції.
<p style="text-align: center;">Можливості (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення асортименту продукції. 2. Розробка і впровадження інноваційних видів продукції. 3. Розширення дистрибуторської мережі. 4. Збільшення частки виробництва і реалізації продукції на вітчизняному ринку. 5. Збільшення експорту продукції. 6. Посилення значимості брендової політики для споживача морозива в Україні. 7. Формування нових сегментів, наприклад, як дитяче морозиво, органічне морозиво, морозиво має «радянський смак». 	<p style="text-align: center;">Загрози (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нестабільність ринкового середовища. 2. Посилення позицій найбільших конкурентів на ринку морозива. 3. Мінливість вітчизняного законодавства. 4. Відсутність якості перевірки продукції. 5. Наявність нечесної конкуренції. 6. Бездіяльність Антимонопольного комітету України. 7. Зменшення кількості поголів'я корів. 8. Підвищення цін на молочну сировину. 9. Зростання митних бар'єрів для експорту продукції Товариства.

МАТРИЦЯ PEST-АНАЛІЗУ ДЛЯ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Політика (P)	Економіка (E)
1. Проведення реформ в Україні.	1. Стан економіки України.
2. Зміни в законодавчій і нормативно-правовій базі, що стосуються питань харчової, зокрема молочної промисловості.	2. Рівень інфляції.
3. Політична стабільність.	3. Курс національної валюти.
4. Соціально-політичні загрози (страйки, мітинги, заворушення, революції, тероризм, війна).	4. Платіжний баланс.
5. Антимонопольна політика держави, регулювання конкуренції, обмеження нечесної конкуренції, розвиток ринкового середовища.	5. Платоспроможний попит населення.
6. Сучасні світові тенденції на ринках молочної продукції та охолоджувальних продуктів.	6. Банківська система.
	7. Бюджетна політика.
	8. Боргові зобов'язання країни.
	9. Захист вітчизняних виробників, зокрема експортерів молочної продукції (ЗВТ).
Соціум (S)	Технологія (T)
1. Зміни у базових суспільних цінностях.	1. Запровадження інноваційних технологій.
2. Ведення здорового способу життя.	2. Підвищення рівня автоматизації виробництва.
3. Стан стійкого розвитку.	3. Запровадження інноваційного складу продукції, зокрема зменшення вмісту жиру, пошук більш якісних замінних і здорових для людини; покращення характеристик еластичності та текучості молочної продукції; впровадження безпечних технологій виробництва молочних продуктів.
4. Демографічна, молодіжна політика держави.	

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ОСНОВІ ОПТИМАЛЬНИХ ЗНАЧЕНЬ

№ п/п	Назва структурного елементу капіталу підприємства	Фактичне значення, тис. грн. (2017 рік)	Питома вага, %	Оптимальне значення питомої ваги, %	Відхилення фактичної від нормованої питомої ваги, в. п.	Рекомендова на вартість капіталу Товариства, тис. грн.
1	Капітал власників	699847	52,03	60,74	-8,71	816943,28
2	Створений власний капітал	123767	9,2	6,77	+2,43	91055,41
3	Отриманий власний капітал	–	–	–	–	–
4	Довгостроковий позиковий капітал	120327	8,95	18,47	-9,52	248418,54
5	Короткостроковий позиковий капітал	401043	29,82	9,07	+20,75	121990,04
6	Залучений капітал	–	–	4,95	–	66576,71
7	Всього капітал	1344984	100	100	–	1344984

Максимізований чистий прибуток за рахунок оптимізації структури балансу Товариства може скласти:

$$F_{max\text{ЧП}2017} = 0,0518 \cdot 816943,28 + 0,0078 \cdot 91055,41 + 0,0214 \cdot 248418,54 + 0,0087 \cdot 121990,04 + 0,0091 \cdot 66576,71 = 50011,21 \text{ тис. грн.}$$

РОЗРАХУНОК РЕЗЕРВІВ РОСТУ КАПІТАЛУ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Використовуючи запропоновану структурно-логічну схему управління капіталом підприємства, визначаємо основні її елементи:

- *постановка задачі* (зростання вартості капіталу);
- *постановка цілей* (збільшення обсягів нерозподіленого прибутку, оптимізація структури капіталу, забезпечення товариства власною якісною молочною сировиною);
- *пошук альтернативних варіантів* (перший – будівництво молочної ферми з нуля «під ключ», сума інвестицій – 395,8 млн. грн.; купівля існуючої ферми та її модернізація, сума – 8,42 млн. грн.);
- *розробка управлінського рішення* (аналізуються інтегральні показники розробки бізнес пропозиції, прогнозується зміна капіталу, його структура та обґрунтовується вибір найбільш ефективного проекту – Проект № 2);
- *реалізація управлінського рішення та контроль за його реалізацією.*

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТІВ

№ п/п	Показник	Проект № 1 Будівництво нової молочної ферми	Проект № 2 Купівля та модернізація існуючої молочної ферми
1	Ставка дисконтування, %	20	20
2	Період окупності, місяців	Більше 17	5
3	Середня норма рентабельності, % (ARR)	0,27	207,3
4	Чистий приведений дохід, грн. (NPV)	-345445159	+18018507
5	Індекс рентабельності, (PI)	0	140,7
6	Стійкість проекту за методом Монте Карло, %	10	100

Сума нерозподіленого прибутку за рахунок отримання чистого прибутку від реалізації бізнес-пропозиції (Проект № 2) зросте з 818273 тис. грн. до 846706,52 тис. грн., або на 3,47%. Відповідно, зросте питома вага власного капіталу в загальній структурі капіталу з базового значення 67,51% до 73,4%, або на 5,89 в. п; $(852047,53 : (1132395 \cdot 1,025))$, що дозволить покращити структуру капіталу Товариства, збільшити розмір власного і всього капіталу товариства та рівень фінансової стійкості і надійності.

РЕАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОПОЗИЦІЇ ДОЗВОЛИТЬ:

- підвищити рівень рентабельності обороту ($R_{об}$) з 26,06% до 26,47%, або на 0,41 в. п.;**
- підвищити рівень рентабельності сукупного капіталу (ВЕР) з 10,95% до 13,12%, або на 2,17 в. п;**
- підвищити рівень рентабельності власного капіталу (ROE) з 16,27% до 19,28%, або на 3,01 в. п.;**
- підвищити рівень рентабельності продукції з 32,26% до 34,24%, або на 1,98 в. п.;**
- підвищити обсяг чистого прибутку на одну акцію (ERS) з 4,45 грн. до 5,47 грн., або на 22,92%;**
- підвищити рівень продуктивності праці працівників на 0,14%.**

ВИСНОВКИ

1. В магістерській кваліфікаційній роботі було досліджено природу дефініцій «капітал», «капітал підприємства», «власний капітал», «позиковий капітал» та на основі цього було систематизовано визначення «капітал підприємства» та доповненні визначення «власний і позиковий капітал».
2. Наведено теоретико-методологічний підхід до оцінки формування та ефективності використання капіталу товариства.
3. Проаналізована структурно-логічна схема управління капіталом підприємства та доповнена факторами галузевого впливу, зокрема економічними, соціальними, демографічними, географічними, яка з урахуванням використання SWOT та PEST-аналізу дозволила виявити стратегічні пріоритети розвитку галузі харчової промисловості та підвищити ефективність управління капіталом, на прикладі ПАТ «Житомирський маслозавод».
4. Проведено аналіз формування, використання та ефективності управління капіталом ПАТ «Житомирський маслозавод». Виявлені фактори впливу на основні показники діяльності товариства, що дало змогу зробити висновок про ефективність управління, зокрема капіталом ПАТ «Житомирський маслозавод». Крім того, зроблені конкретні пропозиції в напрямку усунення виявлених недоліків.
5. В якості основних рекомендацій і пропозицій можна виділити головні. На макрорівні – продовження реформування всіх сфер економіки, зокрема галузі харчової промисловості. В сфері молочної промисловості головним пріоритетом має бути підвищення якості молочної продукції та зростання частки ринку випускаємої продукції на експорт. На мезорівні – активізувати процес децентралізації та розвиток фермерських господарств. На мікрорівні (на рівні ПАТ «Житомирський маслозавод») забезпечити подальшу оптимізацію структури капіталу, реалізувати бізнес-пропозицію щодо забезпечення Товариства власною якісною молочною сировиною; прискорити оборотність оборотного капіталу.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

